

ti" te se nižu godine. Navođenje "Incipita" i "Explicita" potpuno je nepotrebno. Kao što smo to u prijašnjim recenzijama istaknuli, "incipit" i "explicit" se donose za starije rukopise – kodekse. Namjesto toga neophodno je navesti stvarni sadržaj opisivanoga gradiva. Tako npr. R 4920, 4924, 4925, 4926, 4928 najvjerojatnije sadrže identično gradivo. Naime, to su popisi kmetova na posjedima s obvezom podavanja. U opisu je potrebno navesti o kakvim je podavanjima riječ odnosno što se sve opisuje.

Smatrao sam potrebnim upozoriti na pristup obradi arhivskoga gradiva kako je ono vidljivo u ovome *Katalogu rukopisa*, posebno gradiva osobnih i obiteljskih arhivskih fondova te arhivskih fondova vlastelinstava, kako bih potaknuo i kolege bibliotekare da uzimaju u obzir (i poštuju) specifična načela arhivistike. Uostalom, i u arhivima pri obradi knjižnoga gradiva moraju se poštivati pravila i standardi bibliotekarstva. Nadam se da će ove moje primjedbe, doista dobronamjerne, potaknuti da se unaprijed arhivske cjeline doista kao cjeline i obrađuju. Konačno, neka ovo bude poticaj za plodniju međusobnu komunikaciju stručnjaka koji rade na istim ili sličnim poslovima, da ujednačuju svoj rad i tako pomažu i stvaranju jedinstvenoga informacijskoga sustava u obradi istorodnoga pisanoga gradiva.

Unatoč iznesenih primjedaba, smatram da će svim istraživačima hrvatske kulturne baštine ovaj *Katalog rukopisa* biti dragocjeni vodič da posegnu za mnoštvom pisanih vrela koja i na ovaj način po prvi put postaju dostupna široj javnosti. Želja nam je da zajedničkim naporima arhivista i bibliotekara još više usavršimo metode obrade pisanih zapisa.

Josip Kolanović

Albino Luciani (papa Ivan Pavao I.), Opera omnia, Edizioni Messaggero Padova, 1988–89, vol. 1–9.

Sabrana djela Albina Lucianija, poznatijeg kao papa Ivan Pavao I. objavljena su zahvaljujući Centru za duhovnost i kulturu "Papa Luciani" u Bellunu, a uredio ih je prof. Giorgio Fedalto. On je osobno i darovao Hrvatskom državnom arhivu jedan komplet koji je na raspolaganju korisnicima biblioteke.

Ovo izdanje sadrži sav sačuvani pisani materijal koji je pripadao papi Lucianiju (Forno di Canalle /Belluno/ 1912. – Rim 1978.). Sastoji se od 9 knjiga i obuhvaća njegove tekstove u razdoblju od studentskih dana (1923.) i svećeničkog ređenja (Belluno 1935.), djelovanja kao odgojitelja i profesora na Gregorijanskom sjemeništu u Bellunu (1937–59.), biskupa pokrajine Vittorio Veneto (1959–69.), patrijarha Venecije (1969–78.) i pape (kolovoz–rujan 1978.), sve do smrti (Rim 28.IX.1978.).

U prvoj knjizi nalaze se već objavljeni tekstovi: "Katehetika u mrvicama", Belluno 1949; "Postanak ljudske duše prema Antoniju Rosminiju", Belluno 1950. (doktorska teza iz 1947.) i "Illustrissimi (lettere del Patriarcha)", Padova 1979. Knjige od 2–8 sadrže tekstove koji su izrečeni ili napisani u vrijeme dok je bio biskup u pokrajini Vittorio Veneto (knjiga 2–4, 1959–69.) i patrijarh Venecije (knjiga 5–8, 1970–78.). U njima su objavljena pastirska pisma, poslanice, dopisi, propovijedi, homilije, egzorte, kateheze, refleksije, pisma s Koncila, članci, duhovne vježbe, konferencije, razgovori (radio Vatikan), različite poruke (među njima i radio-poruke), prezentacije, apeli, upute, pouke, interventi, čestitke i izrazi sućuti. Deveta knjiga obuhvaća: 1) razdoblje njegovog kratkog papinskog pontifikata, kolovoz–rujan 1978. (radio-poruke /"urbi et orbi"/, propovijedi, poruke, razgovori, homilije, audijencije, posthumne poruke); 2) tekstove za duhovne vježbe pod naslovom "Dobri Samarijanac"; 3) članke objavljene u listovima "Priatelj naroda" i "Priatelj gregorijanskog sjemeništa" (Belluno 5.III.1923.–27.XII.1957.); 4) "Varie" i 5) Korespondenciju iz razdoblja 30.VI.1935.–26.IX.1978. Knjiga završava "Kronologijom Albina Lucianija" i kazalima.

Jezik pape Lucianija odlikuje se jednostavnošću i jasnoćom, upravljen je svima i takav je da ga svatko može jasno razumjeti. A opet, posjeduje i dubinu koja je potrebna da bi se tako bitne životne istine mogle prenositi ne gubeći na težini i vrijednosti. Kako napominje njegov životopisac, A. Luciani je bio "rođeni kateheta".

Za njegova sabrana djela biti će u prvom redu zainteresirani oni koji se bave katehetikom, a također i svi koje zanima osoba ovoga pape, koji je pobrao simpatije mnogih, usprkos činjenici da je na papinskoj stolici bio svega 34 dana. Koliko nam je poznato, do sada je na hrvatski jezik prevedeno samo jedno njegovo djelo, "Katehetika u mrvicama" ("Catechetica in briciole") u izdanju *Glasa koncila*.

Ivan Dovrančić

Ivan Damiš, Iz prošlosti župe Čakovec, HKD sv. Jeronima, Zagreb 1994, 262 str.

Povijesnih podataka za razumijevanje povijesti ljudi i događaja u pojedinim krajevima nije nikada previše. Svaki je podatak vrijedan da ostane zabilježen i da osvjetli neko doba i ono što se tada događalo. Posebno kada se u pojedinim razdobljima povijesti moralo šutjeti o određenim temama i ljudima ili govoriti onako kako je to zahtijevala aktualna politika.

Ovo je knjiga koja, kako kaže autor, "na fragmentaran, ali povijesno utemeljen način, govori o pojedinim događajima i likovima iz prošlosti župe Čakovec". Nakana autora, uglavnom, nije da povijest tumači, nego da pruži što više podataka i dokume-